

Sygn. akt III AUa 1622/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Czyżak
Sędziowie:	SSA Daria Stanek SSO del. Maria Ołtarzewska (spr.)
Protokolant:	stażysta Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2015 r. w Gdańsku

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury nauczycielskiej

na skutek apelacji J. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 czerwca 2014 r., sygn. akt VII U 769/14

- zmienia zaskarżony wyrok i przyznaje wnioskodawczyni J. S. prawo do emerytury nauczycielskiej od dnia 1 stycznia 2014 roku;
- stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;
- zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz ubezpieczonej J. S. kwotę 30,00 (trzydzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III AUa 1622/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 marca 2014 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G., odmówił ubezpieczonej J. S. prawa do emerytury nauczycielskiej, na podstawie przepisu art. 46 i art. 32 ustawy emerytalnej w zw. z art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, z powodu nierozwiązania stosunku pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła o jej zmianę i przyznanie jej prawa do emerytury, wskazując, iż w dniu 31 grudnia 2013 r. rozwiązała umowę o pracę w związku z przejściem na emeryturę i otrzymała odpłatną emerytalną. W dniu 3 stycznia 2014 r. podjęła pracę na innych warunkach ze względu na trudną sytuację życiową. Ubezpieczona wskazała, iż jest matką samotnie wychowującą niepełnosprawne dziecko i musiała podjąć pracę od razu, gdyż pracodawca nie mógł na nią czekać do czasu aż dostanie świadczenie.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania jako niezasadnego, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji, stwierdzając, iż na dzień złożenia wniosku ubezpieczona pozostawała w zatrudnieniu dlatego brak jest podstaw do przyznania jej emerytury.

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu I instancji:

Ubezpieczona J. S., urodzona w dniu (...), w dniu 21 stycznia 2014 r. złożyła wniosek o emeryturę nauczycielską. W dniu złożenia wniosku odwołująca się udokumentowała 27 lat 3 miesiące i 1 dzień pracy w szkolnictwie specjalnym. Ubezpieczona jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, ale zgłosiła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa. W okresie od 4 listopada 1985 r. do 31 grudnia 2013 r. ubezpieczona była zatrudniona w Pogotowiu (...) w G.. W dniu 3 stycznia 2014 r. ponownie podjęła zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy, na innych warunkach tj. umowy na czas określony. Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, iż decyzją z dnia 6 marca 2014 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej J. S. prawa do emerytury nauczycielskiej, na podstawie przepisu art. 46 i art. 32 ustawy emerytalnej w zw. z art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, z powodu nierozwiązania stosunku pracy. Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy stwierdził, iż z uwagi na poczynione ustalenia faktyczne odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie. Jak stanowi przepis art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U.2014.191 j.t.) nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy, przejść na emeryturę. Stosownie do regulacji art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), tj. do 1 stycznia 2009 r., z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz

2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. Sąd Okręgowy wskazał, iż powyższy przepis przewiduje możliwość przejścia nauczycieli na emeryturę niezależnie od wieku, jednak warunkiem skorzystania z tego uprawnienia jest spełnienie łącznie następujących przesłanek:

1) posiadania 30-letniego okresu zatrudnienia, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej,

a nauczyciele szkolnictwa specjalnego - 25-letniego okresu zatrudnienia, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej w szkolnictwie specjalnym,

2) rozwiązania na swój wniosek stosunku pracy.

Zatem w ocenie Sądu Okręgowego w świetle powyższego niezbędnym było spełnienie przez ubezpieczoną wszystkich ustawowych warunków łącznie, bowiem niespełnienie któregośkolwiek z nich uniemożliwiało przyznanie prawa do

dochodzonego świadczenia. Zdaniem Sądu Okręgowego niespornym było, iż ubezpieczona legitymuje się niezbędnym stażem pracy w szkolnictwie specjalnym, wobec czego kwestią istotną dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy było ustalenie czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, iż ubezpieczona spełniła warunek rozwiązania stosunku pracy, od którego uzależnione jest uprawnienie do emerytury nauczycielskiej. Sąd Okręgowy stwierdził, iż w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie budzi wątpliwości, iż kwestia rozwiązania stosunku pracy może być badana na dzień złożenia wniosku, wydania decyzji, a nawet na datę orzekania przez Sąd I instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 235/11, LEX nr 1216853). Sąd Okręgowy oceniając uprawnienia wnioskodawczyni do emerytury doszedł do przekonania, iż pomimo rozwiązania przez ubezpieczoną umowy w dniu 31 grudnia 2013 r., na skutek ponownego nawiązania kolejnej umowy w dniu 3 stycznia 2014 r. ubezpieczona pozostawała w zatrudnieniu na dzień złożenia wniosku tj. w dniu 21 stycznia 2014r. Przy założeniu trwania stosunku pracy na podstawie wyżej wymienionych umów do daty wydania zaskarżonej decyzji, a także do daty wyrokowania w niniejszej sprawie, zasadnym było uznanie, że warunek rozwiązania stosunku pracy nie został spełniony. Mając zatem na względzie, że wnioskodawczyni J. S. nie spełnia jednej z przesłanek koniecznych do przyznania prawa do emerytury nauczycielskiej Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie, na mocy przepisu art. 88 ust. 1 a contrario ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela ((Dz.U.2014.191 j.t.) w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., należało oddalić.

Apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji wywiodła wnioskodawczyni zaskarżając powyższy wyrok w całości zarzucając:

- wystąpienie podstawy stwierdzenia nieważności postępowania wskutek pozbawienia powódki (ubezpieczonej) możliwości obrony jej praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.)

- nieuwzględnienie zarzutów i wniosków powódki zawartych w piśmie procesowym z dnia 13.06.2014r. stanowiącym uzupełnienie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 06.03.2014r. znak (...),

- zarzut naruszenia przepisu postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie przez Sąd I instancji polegające na bezzasadnym oddaleniu odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 06.03.2014r. znak (...),

- naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. i art. 328 § 1 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie polegające na:

a) sporządzeniu wadliwego uzasadnienia skarżonego wyroku z dnia 17.06.2014r., w którym Sąd I instancji nie odniósł się wyczerpująco do zarzutów, wniosków i argumentów przedstawionych w odwołaniu od w.w. decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. Inspektorat z dnia 06.03.2014r. nr (...) oraz w piśmie procesowym z dnia 13.06.2014r. stanowiącym uzupełnienie powyższego odwołania,

b) zaniechaniu zgromadzenia całości materiałów dowodowych związanych z rozwiązaniem umowy o pracę przez powódkę i rozstrzygnięciu wszelkich wątpliwości na niekorzyść powódki,

c) nieprawidłowej ocenie świadectwa pracy wystawionego przez Państwowe Pogotowie (...) im. K. B. poprzez błędne przyjęcie, iż powyższy dokument nie stanowi wystarczającego dowodu potwierdzającego rozwiązanie umowy o pracę z dniem 31.12.2013r. i nie uzasadnia nabycia prawa do emerytury, podczas gdy w ocenie powódki w.w. dokument potwierdza spełnienie wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej,

d) błędzie w ustaleniach faktycznych polegający na bezzasadnym przyjęciu, iż nie został spełniony przez powódkę warunek rozwiązania umowy o pracę uzasadniający przyznanie prawa do emerytury nauczycielskiej, podczas gdy powódka rozwiązała umowę o pracę z dniem 31.12.2013r. w celu nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej.

- naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, to jest: z art. 88 ust. 1 i art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. z 2006r., Nr. poz. 674 ze zmian.) poprzez błędną wykładnię oraz art. 46 i art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych

(Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) w związku z art. 88 ust. 1 i art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. z 2006r., Nr. poz. 674 ze zmian.) poprzez niewłaściwe zastosowanie.

W związku z powyższym apelująca wniosła o:

1. zmianę w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 czerwca 2014r. sygn. akt VII U 769/14 poprzez zmianę zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 06.03.2014r. znak (...) w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przyznanie powódce (ubezpieczonej) prawa do emerytury nauczycielskiej,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki (ubezpieczonej) zwrotu kosztów postępowania, ewentualnie
3. uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 czerwca 2014r. sygn. akt VII U 769/14 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,
4. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki (ubezpieczonej) zwrotu kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Nadto apelująca wniosła o:

5. wystąpienie przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku do Sądu Najwyższego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. o rozstrzygnięcie w formie uchwały zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości przy rozpatrywaniu niniejszej apelacji, to jest o rozstrzygnięcie, czy podjęcie przez nauczyciela nowego zatrudnienia na nowych warunkach z przyczyn losowych (trudna sytuacja osobista - opieka nad niepełnosprawnym dzieckiem) po rozwiązaniu poprzedniej umowy o pracę i złożeniu wniosku o przyznanie emerytury, w okresie oczekiwania na przyznanie świadczenia przez ZUS, pozbawia prawa do emerytury (powyższe zagadnienie było wcześniej badane przez Sąd Najwyższy, o czym np. świadczy treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 08 czerwca 2011r. sygn. akt III UK 162/10, jednak do tej chwili nie wydano żadnej uchwały, która jednoznacznie rozstrzygnęłaby rozbieżności w orzecznictwie),

6. przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku pytania prawnego co do zgodności przepisów art. 46 i art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) w związku z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela (tekst jedn.) Karta Nauczyciela (tekst jedn. z 2006r., Nr 97, poz. 674 ze zmian.) z przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie w jakim pozbawiają prawa do emerytury nauczyciela, który przed wydaniem decyzji przez ZUS rozwiązał umowę o pracę, lecz w okresie oczekiwania na przyznanie świadczeń zmuszony był podjąć nowe zatrudnienie, a więc nie oczekiwał biernie na rozstrzygnięcie - w przypadku stwierdzenia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, iż na dzień wydania przez ZUS decyzji z dnia 06.03.2014r. nr (...) ubezpieczona nie spełniała przesłanki z art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela i nie jest możliwe nabycie przez nią prawa do emerytury w trakcie postępowania odwoławczego, nawet w przypadku rozwiązania nowej umowy o pracę, na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102. poz. 643 z późn. zmianami),

7. udzielenie ubezpieczonej przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku na podstawie art. 5 k.p.c. pisemnej informacji (pouczenia), czy w przypadku rozwiązania przez nią nowej umowy o pracę w okresie postępowania apelacyjnego, przyznane zostałoby jej przez Sąd prawo do emerytury (w przypadku stwierdzenia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, iż na dzień wydania przez ZUS decyzji z dnia 06.03.2014r. nie spełniała ona przesłanki z art. 88 ust. 1 ustawa Karta Nauczyciela).

8. rozpoznanie przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku na podstawie art. 380 k.p.c. tych postanowień Sądu Okręgowego w Gdańsku, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na wynik sprawy, w szczególności

dotyczących wniosków ubezpieczonej zawartych w piśmie procesowym z dnia 13.06.2014r. stanowiącym uzupełnienie odwołania.

W uzasadnieniu apelująca wskazała, iż wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 czerwca 2014r. sygn. akt VII U 769/14 został wydany z naruszeniem przepisów art. 88 ust. 1 i art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela (tekst jedn.) Karta Nauczyciela (tekst jedn. z 2006r., Nr 97, poz. 674 ze zmian.) poprzez błędną wykładnię polegającą na bezzasadnym uznaniu przez ZUS, iż podjęcie przez nauczyciela nowego zatrudnienia na nowych warunkach z przyczyn losowych (trudna sytuacja osobista - opieka nad niepełnosprawnym dzieckiem) po rozwiązaniu poprzedniej umowy o pracę i złożeniu wniosku o przyznanie emerytury, w okresie oczekiwania na przyznanie świadczenia przez ZUS, pozbawia prawa do emerytury, podczas gdy w ocenie ubezpieczonej prawidłową wykładnię powyższego przepisu art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela przedstawił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 08 czerwca 2011r. sygn. akt III UK 162/10, w którym uznał, że wykonywanie pracy nauczycielskiej po rozwiązaniu stosunku pracy, za to w dacie złożenia wniosku o emeryturę, na podstawie kolejnego stosunku pracy, nie wpływa na możliwość nabycia przez niego uprawnień emerytalnych na podstawie art. 88 ust.1 ustawy z 1982 r. - Karta Nauczyciela".

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku, jakkolwiek nie wszystkie zarzuty zawarte w apelacji znajdują uzasadnienie.

Za chybiony Sąd Apelacyjny uznał zarzut nieważności postępowania wskutek pozbawienia powódki (ubezpieczonej) możliwości obrony jej praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu tego zarzutu. Pozbawienie strony możliwości obrony jej praw występuje wówczas, gdy strona nie mogła działać w procesie wskutek błędnych działań lub zaniechań sądu. Okoliczność, że Sąd I instancji nie uwzględnił wniosków ubezpieczonej zawartych w piśmie procesowym z dnia 13 czerwca 2014r. nie stanowi o pozbawieniu jej możliwości czynnego udziału w procesie. Ponadto w postępowaniu sądowym Sąd badał prawidłowość zaskarżonej decyzji, a w toku procesu obowiązany był do udzielania stosownych pouczeń prawem przewidzianych. Sąd I instancji, podobnie jak i Sąd Apelacyjny, nie udziela natomiast stronom porad prawnych, a do tego sprowadzał się w istocie wniosek ubezpieczonej o udzielenie jej pisemnej informacji, zawarty w piśmie z dnia 13 czerwca 2014r. i w punkcie 7 apelacji.

Sąd Okręgowy nie naruszył też przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., bowiem w sytuacji, gdy w ocenie tego Sądu ubezpieczona nie spełniła wszystkich prawem przewidzianych przesłanek do uzyskania emerytury nauczycielskiej bez względu na wiek, to właśnie ten przepis stanowił podstawę prawną do oddalenia odwołania. Inną rzeczą jest ocena, czy Sąd I instancji prawidłowo zastosował przepisy prawa materialnego.

Za niezasadny Sąd Apelacyjny uznał również zarzut naruszenia przepisów postępowania. Ubezpieczona nie wskazała w czym należy upatrywać naruszenia art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. zwłaszcza, że ten ostatni przepis odnosi się do obowiązku stron, a nie obowiązku sądu, do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Tytułem wstępu wskazać należy, że Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu I instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Sąd Apelacyjny ma oczywiście na uwadze, że ubezpieczona zarzuciła naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Zarzut ten uznać jednak należy za chybiony, gdyż wbrew odmiennej sugestii apelującej Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne, a przyjęcie, że warunek rozwiązania umowy o pracę nie został spełniony jest wynikiem ich błędnej oceny prawnej, o czym szerzej poniżej.

Sąd Okręgowy nie naruszył art. 328 § 1 k.p.c., który stanowi, że uzasadnienie wyroku sporządza się pisemnie na wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia

sentencji, a w przypadku, o którym mowa w art. 327 § 2 - od dnia doręczenia sentencji. Wniosek spóźniony sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym. Sąd sporządza uzasadnienie wyroku również wówczas, gdy wyrok został zaskarżony w ustawowym terminie oraz gdy wniesiono skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, chyba że uzasadnienie zostało wygłoszone, bowiem zgodnie z wnioskiem ubezpieczonej sporządzone zostało pisemne uzasadnienie wyroku. W uzasadnieniu tym Sąd Okręgowy wskazał ustalenia faktyczne oraz podstawy prawne rozstrzygnięcia. Okoliczność, że w uzasadnieniu Sąd I instancji nie podał przyczyn, dla których pominął wnioski zawarte w piśmie ubezpieczonej z dnia 13 czerwca 2014r. nie uniemożliwia kontroli zaskarżonego wyroku. Również ocena ubezpieczonej, że Sąd Okręgowy nie odniósł się wyczerpująco do zgłaszanych przez nią zarzutów, argumentów i wniosków, nie stanowi o wadliwości uzasadnienia wyroku.

Za chybiony należało również uznać zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest art. 46 i art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) w związku z art. 88 ust. 1 i art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. z 2006r., Nr. poz. 674 ze zmian.) poprzez niewłaściwe zastosowanie. Art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 748) nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż odnosi się do nauczycieli urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949r. Natomiast regulacja zawarta w art. 46 u.e.r.f.u.s. jakkolwiek dotyczy uprawnień osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., jednakże również nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie. Z mocy art. 47 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, że odrębne przepisy określają zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. Art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2014r., poz. 191) stanowi samodzielną podstawę prawną dla żądania ubezpieczonej.

Zasadnym natomiast okazał się zarzut naruszenia art. 88 ust. 1 i 2a Karty Nauczyciela, poprzez błędną jego wykładnię.

Zgodnie z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę. Dodatkowo stosownie do ust. 2a tegoż artykułu nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli: 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440, 1717 i 1734), z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

W świetle treści przywołanego przepisu, prawo do emerytury nauczycielskiej przysługuje osobie legitymującej odpowiednio długim stażem pracy w charakterze nauczyciela do dnia 31 grudnia 2008 r., która rozwiązała na swój wniosek stosunek pracy i nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego, bądź też złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na jego rachunku na dochody budżetu państwa.

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że ani w decyzji ani też na żadnym etapie postępowania pozwany organ rentowy nie kwestionował tego, że ubezpieczona posiada wymagany ogólny staż pracy, jak i staż pracy w charakterze nauczyciela w szkolnictwie specjalnym oraz, że złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku OFE na dochody budżetu państwa. Spornym natomiast pozostawało, czy ubezpieczona spełnia trzecią z przesłanek, rozwiązała na swój wniosek stosunek pracy, co wymaga szerszego omówienia.

Zauważyć należy, że w kwestii interpretacji wskazanej przesłanki wypowiedział się Sąd Najwyższy, przyjmując zbieżne stanowisko.

W wyroku z dnia 19 października 2010 r. Sąd Najwyższy stwierdził, iż okoliczność, że po rozwiązaniu stosunku pracy, za to w dacie złożenia wniosku o emeryturę, ubezpieczony wykonuje pracę nauczycielską na podstawie kolejnego

stosunku pracy, nie wpływa na możliwość nabycia przezeń uprawnień emerytalnych z art. 88 ust. 1 ustawy z 1982 r. Karta Nauczyciela /sygn. akt II UK 108/10, LEX nr 688682/.

W orzeczeniu z dnia 16 czerwca 2009 r., sygn. akt I UK 5/09, LEX nr 518058, Sąd Najwyższy stwierdził, że „prawo do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z 1982 r. - Karta Nauczyciela, nauczyciel nabywa po rozwiązaniu stosunku pracy, jeżeli do tego momentu posiadał wystarczający szczególny staż nauczycielski oraz dalszy ogólny. Prawo do emerytury powstaje po spełnieniu wszystkich warunków (art. 88 ust. 1 KN w związku z art. 100 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i art. 86 KN). Warunek aby zainteresowany nie pozostawał w zatrudnieniu, a tym bardziej jako nauczyciel, nie ma prawnego uzasadnienia, gdyż nie ma dla niego normy w przepisie art. 88 ust. 1”.

Z kolei w wyroku z dnia 20 października 1999 r., sygn. akt II UKN 149/99, OSNP 2001/2/46, PiZS 2000/6/43, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że nie można wymagać od nauczyciela, który w związku z ubieganiem się o emeryturę na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz. U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.) rozwiązał na swój wniosek stosunek pracy, a któremu organ rentowy odmówił świadczenia, aby biernie wyczekiwał na zakończenie postępowania sądowego, w obawie, iż ponowne podjęcie pracy w szkole uniemożliwi mu otrzymanie świadczenia (por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 września 2014r., sygn. akt III AUa 594/14, komentarz Marii Szymańskiej do art. 88 ustawy – Karta Nauczyciela, SIP Lex 06/2015).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, literalna treść art. 88 ust.1 Karty Nauczyciela oraz przywołane wyżej orzecznictwo nakazuje widzieć przesłankę rozwiązania stosunku pracy na wniosek nauczyciela jako zdarzenie jednorazowe, skutek stosownego oświadczenia woli ubezpieczonego, a nie stan pozostawania bez zatrudnienia. Innymi słowy nauczyciel ma skutecznie doprowadzić do rozwiązania stosunku pracy, a to czy podejmie następnie zatrudnienie, nawet w zawodzie nauczyciela, jest bez znaczenia dla oceny czy zaszła ta przesłanka.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r. (II UK 235/11), na który powołał się Sąd I instancji nie może stanowić uzasadnienia dla interpretacji art. 88 ustawy – Karta Nauczyciela w zakresie przesłanki rozwiązania stosunku pracy przez nauczyciela, w sposób dokonany przez ten Sąd. Z uzasadnienia faktycznego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r. wynika, iż stany faktyczne spaw nie są tożsame. W sprawie rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu do dnia 31 października 2010r. i dopiero w tej dacie, już w trakcie postępowania sądowego, rozwiązał stosunek pracy.

W niniejszej sprawie, jak trafnie ustalił Sąd Okręgowy, ubezpieczona pracowała w Pogotowiu (...) w G. w okresie od 4 listopada 1985r. do 31 grudnia 2013r. w charakterze nauczyciela, co znajduje potwierdzenie w świadectwie pracy z 31 grudnia 2013r.

Jak ustalił Sąd Apelacyjny w uzupełnieniu postępowania dowodowego o dowód z akt osobowych ubezpieczonej za powyższy okres jej zatrudnieni, stosunek pracy został rozwiązany na jej wniosek.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższe ustalenie pozwala przyjąć, że ubezpieczona spełniła przesłankę rozwiązania stosunku pracy na swój wniosek. Spełnienie pozostałych przesłanek było natomiast bezsporne.

Podkreślenia także wymaga, że powyższe przesłanki spełnione zostały przed złożeniem wniosku o emeryturę /21 stycznia 2014r./ oraz przed dniem wydania decyzji przyznającej wnioskowane świadczenie /6 marca 2014 r./, co jest o tyle istotne, że prawo do świadczeń powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa /art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych/, zaś świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu /art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej/.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznaje, iż stanowisko organu rentowego w zakresie odmowy przyznania ubezpieczonej prawa do emerytury nauczycielskiej było nieuzasadnione. Organ rentowy dysponował dokumentami stanowiącymi

podstawę do ustalenia rozwiązania przez ubezpieczoną stosunku pracy, zaś w przypadku wątpliwości organu czy do rozwiązania stosunku pracy doszło z inicjatywy ubezpieczonej mógł zobowiązać ją do złożenia stosowym dowodów tym zakresie, w trybie uzupełnienia wniosku. W związku z powyższym stwierdzić należy, iż zaszły podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu ubezpieczonej dochodzonego przez nią świadczenia, wskazane w przepisach art. 118 ust. 1a w zw. z ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, o czym orzeczono w punkcie drugim sentencji.

W punkcie trzecim wyroku Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w dyspozycji art. 98 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c., 108 § 1 k.p.c., 109 § 1 k.p.c. zasądzając od pozwanego organu rentowego jako strony przegrywającej niniejszą sprawę na rzecz ubezpieczonej – jako strony wygrywającej, zwrot poniesionych przez nią kosztów procesu, na które to koszty składała się opłata od apelacji w wysokości 30 zł uiszczona przez ubezpieczoną.